

Lemoizen behin betirako ixtea

GOIO ACERO

IRITZIA

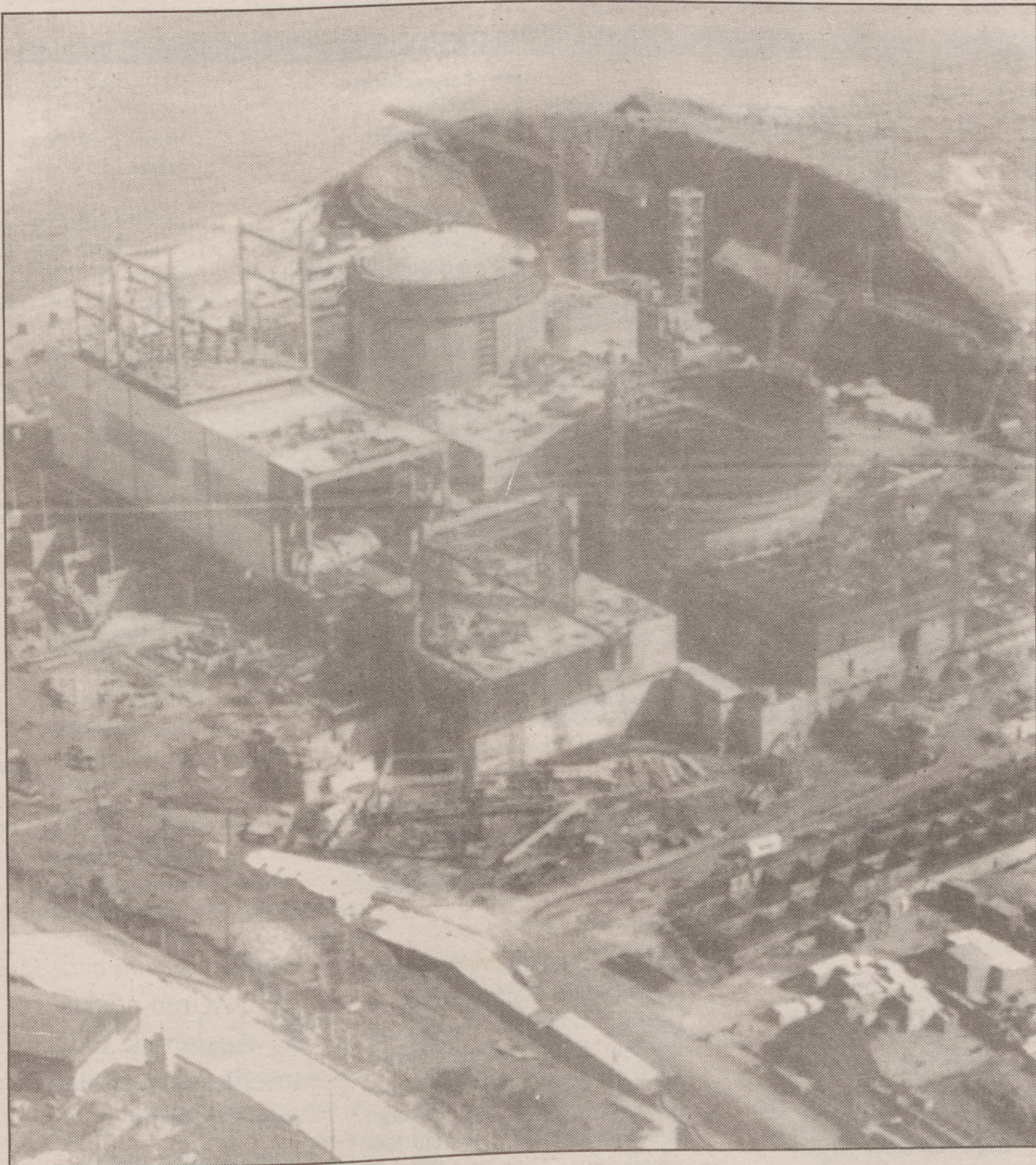
Zorionak Lemoiz! Zorionak Euskal Herria!

Eguzkia pixkanaka-pixkanaka sartzen ari da horizon-
tean. Itsasoari beha nagoen bitar-
tean, Lemoiztik harrikada batera,
Euskal Herriko historiako gerta-
kizun konplexu, erakargarri eta
itxaropengarrietako bati buruz
gogoeta egiten saiatzen ari naiz:
zentral nuklearra behin-betiko
ixteaz.

Nire aurrean jendea lasai asko
ari da bainatzen hondartzan; ber-
tako urak —inondik ere askoz
egoera hobean egon litekeena—
ez du Lemoizko zentral nuklea-
rrak eragindako kutsadura termi-
koa ez erradioaktiboa jasango.

Dagoeneko 22 urte iragan dira
frankismoak, Bankak eta Iber-
duerok (gogoratzen al duzue Zu-
metaren koadroa?) Hego Euska-
dirako (Ipazter, Deba, Tuteran,
Lemoiz) diseinatutako proiektu
izugarria hasi zenetik. Gutxi go-
ra-behera 20 urte iragan dira
Ipazter, Deba eta Tuteran lehe-
nengo erreakzioak gertatu zire-
netik (Lemoizkoa handik gutxi-
etorriko zen). Lemoiz behin-be-
tiko ixteak orduko proiektu hari
amaiera ematea da eta, orobat,
Euskal Herriaren garaipen han-
dienetako bat eguzkiaren, uraren,
airearen, planetako bizitzaren eta
nazio gisa dugun proiektuaren
alde.

Batzuk energia nuklearraren
aurka zeudelako, beste batzuk
konbentzita zeudelako Euska-
din desegokia zela alternatiba nu-
klearra eta, azkenik, kontzentra-
zio nuklearra eta planteatutako
kokapena guztiz zentzugabeak
zirela pentsatzen zutenak ere ba-
zeudelako, kontua da herri mugi-
men duen oinarriak finkatuz
joan zirela: basean oso zabala,
funtsezko puntuetan unitarioa,
sakona zituen arrazoietan, poli-
fazetiko eta originala planteat-
menduetan eta autonomoa jar-
duteko orduan. Nork ez du urte
hauetan parte hartu Bilbon, Itzia-
ren, Tuteran, Plentzian eginda-
ko manifestaldi jendetsuetako-
ren batean edo ibilaldi, kontzen-
trazio, hitzaldi edo debateren ba-
tean? Bata bestearen ondotik
Udalek, auzo eta famili elkar-
teek, kultur eta jolas elkarteek,
arrantzaleen kofradiek, Elkargo
Profesionalek... beren jarrera
azaldu zuten. Euskal Herriko
Kostalde Nuklearraren Aurkako
Batzordeak, barne elkarre-
tako zerbait hartu zituenak, ezin
konta ahala ahalegin eta ekimen
bildu zituen. Geroago sortuko
ziren Komite Antinuklearrak,
Euskal Herriko herri eta auzo
guztietatik hedatu zirenak.
Inposaketa basatiari aurre egi-

teko metodoak zentzu handiz
unean uneko egoerari egokitu zi-
tzaizkion: hasieran informazioa,
dibulgazioa, ekintza legalak, in-
pugnazioak, Udalek jarrera har-
tzea izan ziren nagusi; ondoren,
kontzientziaztea, manifestal-
diak, ibilaldiak, kontzentrazioak
iritsi ziren; eta inposaketa azken
fasean zegoela, itxialdien, oku-
pazioen, kateketen, zentralako
eta portuetako langileen boiko-
taren, itzalketen, desobedientzia
zibilaren (ez-ordaintzaileak),
sabotaieen eta borroka armatuaren
txanda izan zen.

Azkenean lortu da frankis-
moaren eta UCDren postfran-
kismoaren proiektua (engainua,
iruzurra, isiltasuna, gertakari
burutuak, errepresio basa-
tia...) bertan behera uztea, hain
zuzen ere batzuetan agerian eta
batere lotsarik gabe eta bestetan
era subliminean EAJ eta
PSOEn laguntza (gertakari
burutuak onartzea, inhibizioa,
babes sotil eta kalkulatu...) izan
duena, hala nola komunikabide
gehienena (TB, aldizkariak,

egunkariak eta irratia).

Ez da ahaztu behar prozesu
honetan zentral nuklearren eta
Lemoizen aurkako mugimendua
kriminalizatzeko lan ideologi-
koa, beste gai batzuetan egun ga-
ratzen ari diren prozesuak gogo-
razten dizkiguna. Ezin dugu
ahaztu (argigarria baita oso egun-
go egoera ulertzeko) zer esaten
zuten prentsak, zientziak eta kla-
se politiko ofizialak energia nu-
klearrari eta Lemoizi buruz. Efe
agentziak Harrisburgeko istri-
puaren bezperan zenbait 'txosten
zientifikotan' oinarrituta zioe-
nez, horrelako istripuak gerta-
tze probabilitatea hutsaren
hurrengo zen. Bestalde, EAJren
ustez Lemoiz gabe berriro ere
kandelak erabiltzera eta haitzu-
loetara jo beharko genukeen.
Areitiok eta instantzia ofizial
guztiak behin eta berriro esaten
zuten Lemoiz 'kosta ahala kosta'
hasiko zela funtzionatzen eta
1988. urtean bertan ere Gutierrez
Jodrak (garai hartan Forum Ato-
mikoko zuzendaria eta Segurta-
sun Nuklearrerako Kontseiluko

kide ohia eta katedraduna Zien-
tzia Kimikoetan) 'euskaldunek
lehentxoago edo gerotxoago Le-
moiz erabili beharko dute' azpi-
marratu zuen.

Nola lortu zen inposizio, erre-
presio eta kriminalizazio ideo-
logiko handi hori gainditzea?
Herri mugimendu autonomo,
irudimentsu, polifazetiko eta az-
tertze gaitasun handikoak
egindako informazio, kontzien-
tziatze eta mobilizazio lanari es-
ker. Era berean, onartu beharko
da (ados zein kontra egonda ere)
borroka armatua bere ekintzen
bidez erabakigarria izan zela
Euskal Herriko proiektu zu-
ten erloju-bomba indartsuen eta
eragin iraunkorrenak (men-
deak) desaktibatze.

Gogoeta bikoitza da. Egun ga-
raile eta zorientsu sentitzen ga-
renontzat: Zergatik lortu dugu
herri? Zer zuzendu behar dugu
etorkizunari begira? Bestalde,
jakinaren gainean edo oharu ga-
be, egiteagatik edo egin gabe uz-
teagatik, gertakari burutuak poli-
tikaren alde, proiektua armen bi-

dez ezartzearen alde, errepre-
sioaren alde eta, orobat, debatea-
ren, hitz egitearen eta erreferen-
dumaren (demagogikoki aipa-
tuagatik ere) kontra egon zirenek
Euskal Herria begira dezatela
eta ondorioak atera ditzatela, alde
batetik, Itoitzi, Bilboko Super-
portuari, Garoñari eta beste hain-
bat arazo ekologikori buruz eta,
bestetik, Euskal Herriak autode-
terminatzeko dituen eskubide
utziezinei buruz. Izan ere, asko
eskatzea izango al litzateke inpo-
sizioari, errepresioari eta Euskal
Herriaren Subiranotasuna haus-
teari utzi eta gogoeta sakona egin
dezaten elkarrizketa eta nego-
ziazio bidearen gainean, Euskal
Herriarentzako benetako demo-
krazia lortzeko irtenbide posible
bakarra den aldetik?

Gogoeta hau are premiazkoa-
goa dute gizon prestuek egun
ikus dezakegun paradoxa kon-
tuan hartzera, zeren eta Lemoiz
ezartzearen eta horrekin batera
gertatu zen errepresio basatiaren
aldekoak kalean daudelarik, bat-
zuk beren inbertsioen interesak
gure kontura berreskuratzen gai-
nera, proiektuaren inposizio
diktatorialaren aurka borrokatu
eta hori geldiaraztea lortu zute-
netako askok kartzelan jarraitzen
baitute.

Beraz, Lemoizen gaineko au-
ziari amaiera emateko oraindik
ere honako hauek daude konpon-
tzeke: borroka honetan kartzela-
ratutako presoak askatzea, zona
desmilitarizatzea, zentralatik
ateratzen diren argindarraren li-
nea-ezarpenak desmuntatzea,
Basordako kala berreskuratzea
naturgune gisa, Garoña ixtea eta
herri mugimendu autonomoaren
den jarreraren aldaketa, inposi-
zioaren eta errepresioaren ordez
(ez baitira errentagarriak ezta
erabiltzen dituztenentzat ere)
eskubideekiko errespetua, elkar-
rizketa eta arazoak konpontzeko
ondorioei heldu beharrean sus-
traietara jotzea aukeratzu.

Bitartean, goza dezagun garai-
penaz. Zorionak, Lemoizko he-
rria!, Zorionak, Euskal Herria!
Ohore eskuen artean bizitza be-
te-betea edukiz bidean gelditu
direnei, eskerri asko modu ba-
tean edo bestean borroka eta ga-
raipen honetan parte hartu du-
zuenoi. Zuei esker gaur nire au-
rrean bainatzen ari den jendea
pozago bizi da, zuei esker itsasoa
garbiagoa da, zuei esker gure
lurra eta Euskal Herria biziga-
rriagoa da, zuei esker gauez iza-
rrak distiratsuagoak dira eta Eus-
kal Herriaren etorkizuna argia-
goa.

Nola lortu da inposizio, errepresio eta kriminalizazio ideologikoa gainditzea? Herri mugimendu autonomo, irudimentsu, polifazetiko eta aztertze gaitasun handikoak egindako informazio, kontzientziaztea eta mobilizazio lanari esker.